

پنجمین همایش ملی پژوهش‌ها و نوین در حوزه زبان و ادبیات ایران

(با رویکرد فرهنگ مشارکتی)

تأثیر گرده برداری بر ادبیات داستانی دو دهه اخیر ایران: مورد پژوهی

محبوبه نورا، علی خزاعی فر، مسعود خوش سلیقه

۱- دانشجوی دکتری مطالعات ترجمه دانشگاه فردوسی مشهد

۲- دانشیار مطالعات ترجمه دانشگاه فردوسی مشهد

۳- دانشیار مطالعات ترجمه دانشگاه فردوسی مشهد

Email: nouramahbube@yahoo.com

چکیده

به رغم تنوع مطالعات ادبی در ایران، تاکنون پژوهش‌چندانی درباره تأثیرات ترجمه ادبیات داستانی بر گنجینه زبانی داستان-نویسان ایرانی انجام نشده است. هدف این پژوهش واکاوی تأثیر گرده برداری بر هنجارهای زبانی داستان‌نویسان ایرانی دو دهه اخیر است. در مطالعه جاری، بسامد گرده برداری واژگانی و ساختاری در پنج رمان ترجمه‌ای و پنج رمان تالیفی فارسی بررسی شد. نتایج نشان داد که گرده برداری در ترجمه‌های دو دهه اخیر نسبت به دوره‌های قبل بیشتر شده و فراوانی گرده-های زبانی در رمان‌های تالیفی به ترجمه‌ها نزدیک بوده است. به نظر می‌رسد گرده برداری‌های مترجمان داستان بر هنجارهای زبانی داستان‌نویسان ایرانی تأثیرگذار بوده است.

کلمات کلیدی: ترجمه، ادبیات داستانی، گرده برداری، گنجینه زبانی

۱. مقدمه و هدف

به رغم این که ترجمه پدیده‌ای با ماهیت تاریخی است، تحقیق در مورد ابعاد مختلف تاریخی آن یا به تعبیری «تاریخننگاری» ترجمه مبحث نسبتاً نوینی است و تا به امروز در این حوزه در مقایسه با دیگر زمینه‌های پژوهشی ترجمه مطالعه زیادی انجام نشده است طوری که می‌توان گفت موقعیت تاریخننگاری ترجمه قابل قیاس با تاریخننگاری در سایر حوزه‌ها نیست و البته کمبود چنین تحقیقاتی در ایران بیشتر به چشم می‌آید.

حوزه ترجمه تحولات فکری مختلفی را از سر گذرانیده است: تحول مطالعات پراگماتیک در دهه ۱۹۷۰؛ مطالعات فرهنگی در دهه ۱۹۸۰؛ مطالعات داده‌محور در دهه ۱۹۹۰ [۱۷]، مطالعات ایدئولوژیکی [۱۳]، مطالعات اجتماعی [۱۷] و به تازگی مطالعات تاریخی [۱۷]. هر یک از این تحولات برای پاسخ به ضرورت‌ها و نیازمندی‌های خاص ایجاد شده‌اند. پژوهشگران بسیاری همچون بسنت، برمن، لمبرت، هرمانز، دولست، دیلسلی، پیم، باستین و باندیا در مورد اهمیت و قواعد تاریخننگاری ترجمه بحث کرده‌اند؛ برای نمونه بسنت می‌گوید «هر گونه سخن گفتن در مورد مطالعات ترجمه بدون در نظر گرفتن آن در بطن تاریخ ناقص است» [۱۵]؛ به باور برمن نیز پرداختن به تاریخ ترجمه باید در نظریه‌پردازی مدرن ترجمه در کانون توجه قرار گیرد [۱۵]. با وجود این، رشته مطالعات ترجمه تاکنون به جایگاه مناسب تاریخ در ترجمه یعنی شناسایی و تحلیل حقایق

پنجمین همایش ملی پژوهش‌ها و نوین در حوزه زبان و ادبیات ایران

(با رویکرد فرهنگ مشارکتی)

تاریخی به دلیل فقدان پایه‌های نظری قوی و لازم تاریخنگاری نپرداخته است که به تبع آن نوعی «تاخیر» در رشته مطالعات ترجمه از حیث تاریخی در مقایسه با رشته‌های مرتبط بوجود آمده است [۹].

مطالعات جدید نشان می‌دهد بیشتر مطالعاتی که در گذشته در حوزه تاریخ ترجمه صورت گرفته است مربوط به کشورهای جهان اول و صرفاً توصیفی است، به این صورت که در این مطالعات فقط به نقل حوادث و حقایق تاریخی پرداخته شده است. اما در سال‌های اخیر چرخشی در مطالعات تاریخی ترجمه صورت گرفته است. بر همین اساس پژوهش‌های تاریخی اخیر بر تفسیر حوادث و حقایق و بر اساس نوعی متدولوژی که ریشه در تاریخنگاری دارد مبتنی شده است؛ به اعتقاد باندیا برای اینکه تاریخ ترجمه به عنوان یک رشته مستقل شناخته شود تاریخنگاران ترجمه باید خود را پیش از هر چیز تاریخنگار بدانند نه پژوهشگران مطالعات ترجمه که ماسک تاریخنگار بر چهره زده‌اند و بدین منظور باید از روش‌شناسی رشته تاریخ کمک بگیرند [۸]. تاریخنگاری ترجمه بصورت هدفمند و در چارچوب روشهای دقیق و علمی امری نو است که از این منظر غرب همچنان پیشتاز بوده است.

با عنایت به جایگاه مهم ترجمه در رویدادهای ادبی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی ایران بخصوص از نهضت مشروطه تا کنون و علیرغم وجود انبوه مواد متنوع تاریخی کمبود مطالعات علمی مفید مبتنی بر اصول تاریخنگاری مدرن بسیار محسوس است. در این میان بررسی سیر تحول نثر آثار تالیفی و آثار ترجمه‌ها و نحوه بر همکنش این دو بر هم بسیار مورد اغماض قرار گرفته است.

از دیدگاهی که زبان را همچون به مثابه تاریخی می‌بیند، در هر زبان، صرفنظر از تحولات ساختی، دستوری، و واژگانی درونی زبان، تحولاتی نیز رخ می‌دهد که نتیجه دگرگونی شکل تاریخی و اجتماعی زندگی مردمان پدید می‌آید و اثر خود را در زبان نیز میگذارد و زبان ناگزیر از پاسخگویی به نیازهایی است که بر اثر دگرگونی شکل زندگی و پیش قوم پدید می‌آید. جنبه نخستین، یعنی دگرگونی زبان از نظر دستوری و واژگانی در درون خود، موضوعی است مربوط به زبانشناسی تاریخی و واژه‌شناسی. دگرگونی‌هایی که از این راه در زبان رخ می‌دهد، همانند دگرگونی‌های موجود زنده در دوران زندگی خود، نهادی است و اثر عوامل بیرونی تنها در شتابانیدن یا کند کردن این سیر است و از این رو میتوان جدا از عوامل بیرونی آنها را مطالعه کرد. اما وجه دوم دگرگونی‌های زبان را بدون در نظر داشتن عوامل بیرونی اثرگذار در زبان - یعنی عوامل فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و تحول آنها - نمی‌توان دریافت؛ در تاریخ زبان فارسی، جنبش مشروطیت یکی از عوامل مهم بیرونی تاثیرگذار بر دگرگونی زبان بویژه نثر فارسی است. با جنبش مشروطیت ما وارد دوره تازه‌ای می‌شویم که دگرگونی زبان را نیز ناگزیر میکند. در این دوره مخاطب ادبیات عامه مردم میشود؛ ارزشها و افکار جدید پدید می‌آید؛ و در نتیجه زبان به سادگی می‌گراید و نهضت سادهنویسی آغاز می‌گردد. نثر معاصر فارسی به تدریج متحول می‌گردد. برخی ترجمه را منبع عمده سادگی نثر و نزدیکی آن به زبان گفتار می‌دانند؛ و برخی دیگر تعاملی معتدل با سنت و تجدد را. در این راستا، [۷] سه سناریو ترسیم نموده است:

در سناریوی نخست، نثر مدرن فارسی کاملاً از طریق ترجمه بوجود آمد و ساده شد. این امر به این دلیل صورت گرفت که در نوشتن نثر ترجمه هنجارهایی از پیش وجود نداشت. کافی بود مترجمان زبانی جدید خلق کنند، واژگانی نو ابداع کنند و حسب ذوق و درک خود معادلهایی دلخواه برای مفاهیم وارداتی پیدا کنند. در این سناریو، ترجمه فارسی مدرن را میسازد و در این کار به اقتدار و مرجعیت زبان فارسی که زبان ارتباطی تثبیت شده در جامعه است اعتنایی نمیکند و برای مفاهیمی که در جامعه وجود ندارد زبانی نو خلق میکنند. زبان فارسی به تدریج تجزیه شده و آشفته می‌شود تا حدی که توان ارتباطی خود را از دست میدهد و به جای اینکه اسباب درک و تعامل شود، مایه آشفستگی و گیجی و سوء تفاهم را فراهم می‌آورد.

پنجمین همایش ملی پژوهش‌ها و نوین در حوزه زبان و ادبیات ایران

(با رویکرد فرهنگ مشارکتی)

در سناریوی دوم، ترجمه نثر مدرن فارسی را می‌سازد اما برای این کار از زبان متداول گفتار استفاده می‌کند. به عبارت دیگر ترجمه باعث می‌شود زبان گفتار به زبان نوشتار راه پیدا کند. برطبق این سناریو، گفتار جدید می‌تواند در فرهنگی دیگر و با استفاده از ابزار همان فرهنگ غالب شود بی‌آنکه بین این دو زبان لزوماً اشتراکات مفهومی وجود داشته باشد. در اینجا ترجمه حکم کاتالیزور را دارد، و فضایی را به وجود می‌آورد که در آن زبان گفتار در ترکیب با زبان کلاسیک بسط می‌یابد تا بتواند گفتمان‌های وارداتی را تصاحب کند. بنابراین، ترجمه با وارد کردن زبان گفتار به زبان نوشتار، زبان مکتوب را متحول کرد ولی زبانی کاملاً جدید به وجود نیاورد. کار ترجمه ترکیب بود نه وارد کردن زبانی کاملاً جدید. سوال مهمی که در اینجا مطرح می‌شود این است که زبان گفتار تا چه حد می‌توانسته گفتمان‌های وارداتی «مدرن» را بیان کند و این زبان نسبت به زبان کلاسیک دوره پیش از ترجمه برای این مقصود تا چه حد «گویا» تر بوده است.

می‌توان با آمیختن این دو سناریو، سناریوی سومی به دست داد. در این سناریو، زبان تا حدودی مقاومت نشان می‌دهد و تا حدی سازش. به عبارت دیگر، زبان هم از گفتمان‌های وارداتی تأثیر می‌پذیرد و هم سعی بر حفظ اصالت خود دارد و در نتیجه ماهیتی دوگانه می‌یابد. اگر بپذیریم که نثر مدرن فارسی تحت تأثیر ترجمه بوجود آمده، سناریوی نخست در مورد بخشی از زبان که تحت تأثیر ترجمه تحول پیدا کرده صادق است. در این صورت می‌توانیم بگوییم که هیچ هنجار زبانی وجود نداشت که در مقابل ترجمه مقاومت کند و لذا فارسی خود را به زبان مبدا تسلیم کرد. ولی حقیقت این است که همه هنجارهای زبان مقصد کاملاً خود را تسلیم نکردند زیرا سنت و ابداعات بومی [۱] در برابر تحول مقاومت نشان دادند.

۲- تئوری و پیشینه تحقیق

گرت‌برداری موضوع پژوهش‌های بسیاری در حوزه ترجمه بوده است. [۱۴] با واکاوی پیکره ای از متون سیاسی خبرگزاری‌های انگلیسی‌زبان و ترجمه‌های آنها به لهستانی پی برد که گرت‌برداری ساختاری در بسیاری موارد موفقیت‌آمیز بوده و ساختارهای جدیدی را با قابلیت بیان مفاهیم جدید به لهستانی وارد کرده است. به گفته وی، چون سلیقه زبانی بسیاری از گویشوران لهستانی تحت تأثیر رسانه‌های جمعی تغییر یافته است، در بسیاری از موارد نیز مترجمان به گرت‌برداری نادرست روی آورده و ترکیباتی نامانوس را به زبان لهستانی وارد کرده اند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که گرت‌برداری منفی در بسیاری از موارد ناشی از تأثیر رسانه‌های جمعی و ضعف دانش زبانی مترجمان است.

[۱۶] با بررسی ترجمه‌های دانشجویان فرانسوی و آمریکایی از فرانسه به انگلیسی و برعکس دریافت که بسامد گرت‌برداری در ترجمه‌های انجام شده به انگلیسی بیشتر بوده است. از طرف دیگر، وی گزارش کرد دانشجویانی که دانش زبان فرانسه آنان بیشتر بوده گرایش بیشتری به گرت‌برداری در ترجمه به انگلیسی داشته اند. این مطالعه بیانگر تأثیر دانش زبان اصلی بر گرایش به گرت‌برداری است.

علاوه بر این، برخی پژوهشگران از نتایج مثبت گرت‌برداری سخن گفته‌اند. [۳] با واکاوی شیوه‌های معادل‌یابی واژگانی در ترجمه متون تبلیغاتی و تجاری از انگلیسی به فارسی پی بردند که گرت‌برداری یکی از شیوه‌های مورد علاقه مترجمان برای حفظ عناصر فرهنگی متن اصلی و جلب نظر مخاطبان تبلیغات تجاری بوده است. در مطالعه‌ای مشابه، [۲] با بررسی شیوه انتقال عناصر فرهنگی در ترجمه متون راهنمای گردشگری از فارسی به انگلیسی دریافت که گرت‌برداری یکی از شیوه‌های پربسامد در ترجمه این دسته از متون بوده زیرا مترجمان کوشیده‌اند عناصر فرهنگی ایران را با گرت‌برداری واژگانی به جوامع

پنجمین همایش ملی پژوهش‌ها و نوین در حوزه زبان و ادبیات ایران

(با رویکرد فرهنگ مشارکتی)

هدف انتقال دهند. این دو مطالعه بیانگر کارکرد فرهنگی مثبت گرده برداری بوده است. در پژوهش جاری گرایش مترجمان ادبی نسل اول تا سوم ایران به گرده برداری نحوی بررسی شده است.

این مطالعه مبتنی است بر تقسیم‌بندی پیشنهادی و سه‌گانه خزاعی فر از مترجمان ادبی ایران از عصر مشروطه تا حال حاضر است. بنا بر این تقسیم‌بندی، سه نسل از مترجمان ادبی وجود دارند که از حیث هنجارهای زبانی تفاوت‌های آشکاری با یکدیگر پیدا می‌کنند. هدف این مطالعه توصیف هنجار گرده برداری زبانی در ترجمه‌های شماری از مترجمان نسل سوم (دو دهه اخیر) است.

این پژوهش، در چارچوب مطالعات توصیفی ترجمه یعنی نظریه توری در مورد هنجارها و قوانین ترجمه، اون‌زهر در باب رپرتوا فرهنگی، و مطالعات پیکره‌ای در ترجمه انجام می‌شود.

سوالات تحقیق

- ۱- گرده برداری در ترجمه‌های دو دهه اخیر بیشتر بوده است یا در ترجمه‌های نسل دوم؟
- ۲- آیا فراوانی گرده‌های زبانی در رمان‌های تالیفی دو دهه اخیر به ترجمه‌های همین دوره نزدیک بوده است؟

فرضیات تحقیق

- ۱- گرده برداری در ترجمه‌های دو دهه اخیر از گرده برداری در ترجمه‌های نسل دوم بیشتر بوده است.
- ۲- فراوانی گرده‌های زبانی در رمان‌های تالیفی دو دهه اخیر به ترجمه‌های همین دوره نزدیک بوده است.

۳- مواد و روش‌ها

این پژوهش کتابخانه‌ای و پیکره‌ای در چارچوب مطالعات توصیفی ترجمه و هنجارهای ترجمه ادبی انجام می‌شود. در این مطالعه از دو دسته متون رمان ترجمه‌ای و تالیفی فارسی بهره گرفتیم. پنج رمان ترجمه‌ای - آوای فرشته، کیمیاگر، پیش از آن که بخوابم، همسر خاموش و بر باد رفته - برای منظور انتخاب شدند. سی صفحه نخست هر یک از رمان‌ها جست و جو شد تا شمار موارد گرده برداری واژگانی و ساختاری در ترجمه‌ها تعیین شود.

به گفته [۱۰] گرده برداری ساختاری «انتقال معنای واژگانی یا دستوری از زبانی به زبان دیگر است که طی آن زبان دوم ظرافت‌های صوری زبان اول را بازتاب می‌دهد». برای نمونه، «نشانی الکترونیکی» گرده برداری نحوی از «ایمیل» در انگلیسی است. منظور از گرده برداری واژگانی انتقال دقیق ساختارهای واژگانی زبان مبدا به زبان مقصد است که از آن جمله می‌توان به «روی کسی حساب کردن»، «چرا نه؟» و «نقطه نظر» اشاره کرد [۵].

از طرف دیگر، پنج رمان تالیفی فارسی از دو دهه اخیر نیز برای بررسی انتخاب شدند. این پنج رمان کافه پیانو، وردی که بره - ها می‌خوانند، چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم، یاسمین و باغ مارشال بودند. سی صفحه نخست این رمان‌ها نیز برای یافتن موارد گرده برداری واژگانی و ساختاری بررسی شد. نتایج تحقیق با بهره‌گیری از آمار توصیفی تحلیل شد.

پنجمین همایش ملی پژوهش‌ها و نوین در حوزه زبان و ادبیات ایران

(با رویکرد فرهنگ مشارکتی)

۴- نتایج و بحث

چنان که پیشتر هم اشاره شد، فراوانی گرت‌برداری واژگانی و ساختاری در پنج رمان ترجمه‌ای موفق دو دهه اخیر ایران بررسی شد. پنج اثر برگزیده بود. سی صفحه نخست هر یک از ترجمه‌ها بررسی شد. در جدول ۱ فراوانی گرت‌برداری واژگانی و ساختاری نشان داده شده است.

جدول ۱- فراوانی گرت‌برداری واژگانی و ساختاری در ترجمه‌ها

اثر	گرت‌برداری ساختاری	گرت‌برداری واژگانی
آوای فرشته	۳۰	۲۷
کیمیاگر	۲۶	۲۴
پیش از آن که بخوابم	۲۷	۲۶
همسر خاموش	۲۱	۱۹
بربادرفته	۲۵	۲۲
میانگین	۲۵.۸	۲۳.۶

همانطور که در جدول ۱ مبینیم، میانگین فراوانی گرت‌برداری واژگانی و ساختاری در ترجمه‌های بررسی شده به ترتیب ۲۳ و ۲۵ مورد در هر اثر بوده است. این در حالی است که نگارندگان پیش از این در پژوهشی پیرامون متغیرهای سبکی مترجمان ادبی نسل دوم ایران (مترجمان دهه ۱۳۳۰ و ۱۳۴۰) نشان داده بودند که میانگین گرت‌برداری واژگانی و ساختاری در پیکره‌ای از رمان‌های ترجمه‌ای نسل دوم به ترتیب ۱۳ و ۱۵ مورد در هر اثر بوده است [۶]. این آمار نشان‌دهنده جهش چشمگیر گرت‌برداری در ترجمه‌های ادبی دو دهه اخیر است. نمونه‌هایی از گرت‌برداری در پنج ترجمه بررسی شده در زیر آمده است:

بهتر می دانید که نمی توانید این را باور کنید. (آوای فرشته، ۳)

ژولیان با شوخی گفت: شاید هم یکم بیشتر از کامل، نه؟ (آوای فرشته، ۸)

اما این بار این کار را بیشتر برای پنهان کردن احساس انجام داد تا بروز بدبینی اش (آوای فرشته، ۱۰)

این‌ها هیچوقت احتیاجی به تصمیم گرفتن ندارند (کیمیاگر، ۲۴)

تا هنگامی که چوپان جوان بهترین چراگاه های آندلس را میشناخت همواره دوستش می ماندند (کیمیاگر، ۲۴)

این حس در مهار بودن بیشتر از هر چیزی او را عاشق زندگی می کند (همسر خاموش، ۹)

آرامش دست‌های سفیدش به سختی پنهان میماند (بربادرفته، ۱۰)

بئاتریس نه تنها یک مزرعه پنبه را اداره میکرد بلکه یک مزرعه پرورش اسب را هم مالک بود (بربادرفته، ۱۴)

در پژوهش جاری همچنین فراوانی گرت‌برداری واژگانی و ساختاری در پنج رمان فارسی تالیفی دو دهه گذشته بررسی شد. نتایج در جدول ۲ نشان داده شده است.

پنجمین همایش ملی پژوهش‌ها و نوین در حوزه زبان و ادبیات ایران

(با رویکرد فرهنگ مشارکتی)

جدول ۲- فراوانی گرده برداری واژگانی و ساختاری در رمان‌های تالیفی

اثر	گرده برداری ساختاری	گرده برداری واژگانی
کافه پیانو	۲۴	۲۰
وردی که بره‌ها می‌خوانند	۱۹	۱۸
چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم	۲۲	۲۳
یاسمین	۱۶	۱۵
باغ مارشال	۲۱	۱۷
میانگین	۲۰.۴	۱۸.۶

همانطور که در جدول ۲ میبینیم، میانگین فراوانی گرده برداری واژگانی و ساختاری در رمان‌های تالیفی بررسی شده به ترتیب ۱۸.۶ و ۲۰.۴ مورد در هر اثر بوده است. بدین ترتیب، میانگین گرده برداری در رمان‌های تالیفی دو دهه اخیر به ترجمه‌های دو دهه اخیر نزدیک بوده است که این امر موید تاثیر گرده برداری ترجمه‌ای بر کاربرد گرده‌ها در رمان‌های تالیفی فارسی است.

یافته‌های این مطالعه تاییدکننده نگرانی است که [۵] سال‌ها پیش از این ابراز کرده بود. وی گفته بود که بر اثر گرده برداری نحوی «حروف اضافه فارسی به جای یکدیگر به کار می‌روند و مفعول‌های بیواسطه و باواسطه در هم می‌آمیزند و جای فعل و فاعل و مفعول عوض می‌شود که بیم آن می‌رود به نامفهوم شدن زبان بینجامد». پس از این هشدار، همچنان بر شمار موارد گرده برداری نحوی در ترجمه‌های فارسی مترجمان نسل سوم افزوده شده است.

یافته‌های پژوهش جاری همچنین همراستا با نتایج [۱۸] است که نشان داده بود گرده برداری در متون ترجمه‌ای منتشر شده در مجلات علمی لهستان گرایش غالب مترجمان است. به گفته این پژوهشگر، ترجمانی که بر قابلیت‌های ساختاری لهستانی تسلط کافی داشته‌اند توانسته‌اند گرده برداری را برای ساخت واژگان تخصصی جدید و ساختارهای دستوری نو به کار گیرند. [۱۱] هم با واکاوی متون ادبی ترجمه‌شده به زبان باسک نشان داده است که مترجمان توانمند چگونه گرده برداری را برای خلق واژگان و ساختارهای زبانی بدیع به کار برده‌اند. این دو مطالعه از گرده برداری مثبت و محاسن آن سخن گفته‌اند اما در مورد بسامد بالای گرده برداری نحوی در ترجمه‌های ادبی نسل سوم شاید گرده برداری منفی پدیده غالب باشد. [۴] گرده برداری‌های مترجمان جدید را آسیب‌زا و ناشی از فقر دانش زبانی مترجمان دانسته است؛ ترجمانی که چون از امکانات بالقوه زبان فارسی خبر ندارند گرده برداری می‌کنند.

۵- پیشنهادات

در این پژوهش بسامد گرده برداری در شماری از رمان‌های ترجمه‌ای و تالیفی دو دهه اخیر بررسی شد. نتایج نشان داد که افزایش تمایل مترجمان دو دهه اخیر به گرده برداری واژگانی و ساختاری به افزایش گرده‌های زبانی در رمان‌های تالیفی فارسی منجر شده است. این گرایش تا حدودی ناشی از فاصله گرفتن مترجمان و رمان‌نویسان دو دهه اخیر از امکانات بالقوه و بالفعل زبان فارسی است.

این پژوهش همچون هر پژوهش دیگری با محدودیت‌هایی روبرو بوده است. نخست این که افزایش شمار رمان‌های بررسی شده تصویر دقیقتری از گرایش به گرده برداری به دست خواهد داد. افزون بر این، گرده برداری در آثار روایی غیر از رمان نیز

پنجمین همایش ملی پژوهش‌ها و نوین در حوزه زبان و ادبیات ایران

(با رویکرد فرهنگ مشارکتی)

در خور تحقیق و بررسی است. یافته‌های مطالعه جاری برای مترجمان و مدرسان ترجمه مهم است چون اهمیت بهره‌گیری از امکانات زبان فارسی و ضرورت دوری جستن از گرت‌برداری منفی که برای زبان فارسی آسیب‌زا است را یادآوری می‌کند.

مراجع

۱. بالایی، کریستف. (۱۳۷۷). *پیدایش رمان فارسی*. ترجمه مهوش قویمی و نسرين خطاط. تهران: معین.
۲. جاذب، محسن (۱۳۹۳). ترجمه عناصر فرهنگی در متن‌های اطلاعاتی بر اساس تحلیل گفتمان انتقادی. *مطالعات زبان و ترجمه*، ۴۸، ۸۵-۱۰۰.
۳. حسینی معصوم، محمد و هایدی کمیلی دوست (۱۳۸۹). بررسی شیوه‌های معادل‌یابی واژگانی در ترجمه متون تبلیغاتی و تجاری از انگلیسی به فارسی. *مطالعات زبان و ترجمه*، ۱(۲): ۹۳-۱۱۴.
۴. سمیعی گیلانی، احمد (۱۳۹۶). گرت‌برداری، گفت و گو با خزاعی فر. مترجم، ۶۳، ۲۶.
۵. نجفی، ابوالحسن (۱۳۶۱). آیا زبان فارسی در خطر است؟ *نشر دانش*، ۱۴، ۴-۱۵.
۶. نورا، محبوبه، خزاعی فر، علی و مسعود خوش‌سلیقه (۱۳۹۷). توصیف برخی هنجارهای مترجمان ادبی ایران از آغاز مشروطه تاکنون. *مطالعات زبان و ترجمه*، در دست چاپ.

7. Azadibougar, O (2010). Translation historiography in the Modern World: Modernization and Translation into Persian. *Target*, 22(2): 298-329.
8. Bandia, F.P (2006). *Charting the future of Translation History*. The University of Ottawa Press: Canada.
9. D'hulst, L. (2001). Why and How to Write Translation Histories? In J.Milton (Ed). *Emerging Views on Translation History in Brazil* (pp.21-32). University of São Paulo.
10. Heine, B., Tania, K. (2006). *The Changing Languages of Europe*. New York: Oxford University Press.
11. Larizgoitia, X. A. (2010). A Typology of Calques: The Calquing Mechanism in Contemporary Basque. *Estudios de Lingüística*, 24, 13-35.
12. Laviosa, S. (2002). *Corpus-Based Translation Studies. Theory, Findings, Applications*. Amsterdam/ New York: Rodopi.
13. Lueng, M.W. (2006). The Ideological Turn in Translation Studiese in Duarte, João Ferreira, Alexandra Assis Rosa and Teresa Seruya (eds.), *Translation Studies in the Interface of Discipline*, volume six, 129-144.
14. Podhajecka, M. (2013). Calques in Polish Translations of English Press Articles: Linguistic Innovations or Mistranslations? *Translation and Meaning*, 10, 165-179.
15. Santoyo, J. C. (2006). Blank Spaces in the History of Translation, in G.L. Bastin, P.F. Bandia (Eds.). *Charting the Future of Translation History* (pp.11-45). Canada: University of Ottawa Press.
16. Sewell, P. (2001). The Occurrence of Calque in Translation Scripts. *Meta*, 46(3), 607-615.
17. Snell-Hornby, M. (2006). *The Turns of Translation Studies New Paradigms or Shifting Viewpoints*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
18. Wach, S. (2013). Calquing English Terminology into Polish. *Academic Journal of Modern Philology*, 2, 161-169.